

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.021/2012/3. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Klemm Mária ügyvéd által képviselt felperesnek - **az** I. r. és II. r. alperesek ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság (Kecskeméti Törvényszék) 2011. november 10. napján kelt 9.P.21.676/2011/3. számú ítélete ellen a felperes részéről 4. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Köteles a felperes az illetékes állami adóhatóság külön felhívására megfizetni a Magyar Államnak 120 000 (egyszázhuszezer) Ft másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A Kiskunhalasi Városi Bíróság 1995. április 28. napján jogerőre emelkedett 5.P.20.418/1994/10. számú ítélete alapján az **(O.)** Bank Rt., mint végrehajtást kérő kérelmére a felperes édesapja, felperes neve adós ellen a II. r. alperes, mint önálló bírósági végrehajtó előtt 198.V.486/2004. számon végrehajtási eljárás indult. A II. r. alperes az adós tulajdonát képező **(település neve, ingatlan 1. hrsz.-a)** hrsz. alatti ingatlant 2004. október 14. napján árverés keretében **(vevő neve)** árverési vevő részére értékesítette. A végrehajtó az árveréssel érintett ingatlanban levő, valamint az azzal szomszédos, **(ingatlan 2. hrsz.-a)** hrsz. alatti telken elhelyezett, az adós felügyelete alatt álló - jelen per felperesének tulajdonát képező - ingóságokat a közterületre szállította, azokat az adós őrzetében hagyta, majd a lakóingatlant az árverési vevőnek kiürített állapotban átadta, ezzel a végrehajtási cselekményt 2005. június 3. napján befejezte. Az önálló bírósági végrehajtóként eljáró II. r. alperes utóbb nyugdíjba vonult, a folyamatban lévő végrehajtási ügyeit az I. r. alperes vette át.

A felperes a 2010. május 3. napján előterjesztett kereseti kérelmében az I. r. alperest - mint a II. r. alperes jogutódját - 2 000 000 Ft és ennek 2005. május 2. napjától a kifizetés napjáig járó kamatai megfizetésére kérte kötelezni közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése címén. Érvelése szerint a végrehajtás során eljáró önálló

bírószági végrehajtó nem kizárólag a **(település neve, ingatlan 1. hrsz.-a)** hrsz. alatti ingatlan kiürítését foganatosította, hanem az azzal szomszédos **(település neve), (ingatlan 2. hrsz.-a)** hrsz. alatti ingatlan kiürítését is elrendelte. Ennek során a tulajdonát képező, az adós őrizedében levő ingóságok elszállításáról is rendelkezett, amelyek nem az árverezett területen voltak. Az ingatlan kiürítéséről való értesülését követően a **(ingatlan 2. hrsz.-a)** sz. ingatlanon foganatosított végrehajtási cselekményeket sérelmezte, ennek kapcsán azonban végrehajtási kifogást nem terjesztett elő. A felperes 2011. január 5. napján keresetét a II. r. alperesre, a végrehajtást foganatosító, azóta nyugállományba vonult önálló bírósági végrehajtóra is kiterjesztette, és az I. r. alperessel egyetemleges marasztalását kérte.

Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Az I. r. alperes előadta, a végrehajtási cselekményt nem ő foganatosította, s bár a II. r. alperestől a folyamatban levő ügyei intézését átvette, ez nem vonhatja maga után a II. r. alperes magatartásáért való kártérítési felelősségét. A II. r. alperes elsődleges védekezése szerint a vele szemben támasztott követelés elévült, ezért bírósági úton nem érvényesíthető. Az ügy érdemét illetően kiemelte, a felperesnek a vitatott végrehajtási cselekményről tudomása volt, így módja nyílt volna végrehajtási kifogás előterjesztésére, amelyet elmulasztott. Hangsúlyozta, az adóst előzetesen tájékoztatta arról, hogy a **(ingatlan 1. hrsz.-a)** hrsz.-ú ingatlan árverési értékesítésére sor került, egyben felhívta az ingatlanon található valamennyi ingóság elszállítására. Miután pedig az árverési vevő az ingatlan kiürítése során a **(ingatlan 2. hrsz.-a)** hrsz.-ú ingatlanra haszonbérleti szerződést mutatott be, így jogszerűen járt el, amikor az ott fellelhető valamennyi ingóság közterületre történő elszállításáról intézkedett.

Az elsőfokú bíróság a 12. sorszám alatti részítéletével az I. r. alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította arra hivatkozással, hogy az I. r. alperes a Vht. 224/A. § (1) bekezdés b) pontja alapján látta el az önálló bírósági végrehajtói feladatokat, vállalta a folyamatban volt végrehajtási ügyek továbbvitelét, ami azonban nem jelent anyagi felelősségvállalást a korábban eljáró végrehajtó által foganatosított eljárási cselekmények, mulasztások okozta károk megtérítéséért.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a II. r. alperessel szemben előterjesztett keresetet ugyancsak elutasította, s kötelezte a felperest 120 000 Ft eljárási illeték megfizetésére. Határozatának indokolása szerint a II. r. alperesi érdemi védekezésben foglaltakra figyelemmel elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes az igényérvényesítésre nyitva álló határidőben terjesztette-e elő a kereseti kérelmét. Ennek kapcsán megállapította, a felperes által állított károkozásra 2005. június 2-án,

illetve 3. napján került sor, így a Ptk. 324. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a felperes az ettől számított öt éves elévülési időben érvényesíthette volna kárigényét (Ptk. 360. § (1) bekezdés). Rámutatott, hogy a felperes nem hivatkozott olyan körülményre, amely alapján az elévülés nyugvására, avagy félbeszakadására lehetett volna következtetést levonni, így miután a II. r. alperessel szembeni kereseti kérelmét az elévülési időn túl terjesztette elő, igénye bírósági úton nem érvényesíthető. Erre figyelemmel mellőzte a kárigény érdemi elbírálását érintő felperesi bizonyítási indítványok fogatosítását.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak hatályon kívül helyezése, új eljárás lefolytatása és újabb határozat meghozatala iránt. Fellebbezési érvelése szerint az alperes személyének meghatározása jelen perben nem volt egyértelmű, s miután jogi ismeretekkel nem rendelkezik, méltán gondolhatta, hogy a II. r. alperes helyett az ugyanabban a végrehajtó irodában dolgozó I. r. alperes folytatja a végrehajtói tevékenységet, így nem róható a terhére az, hogy a per megindításakor egyedüli alperesként kizárólag az I. r. alperest jelölte meg. Hangsúlyozta, nem volt tudomása arról, hogy az alperesek között milyen jogcímen és módon ment végbe a végrehajtói tisztség átruházása, közöttük történt-e jogutódlás, ennek ténye csak a peres eljárás során derült ki, ez a keresetlevél benyújtásakor - amelyet a bíróság hivatalos ügyfelfogadási napján vettek jegyzőkönyvbe - még nem volt egyértelműen tisztázható. Ehhez képest álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak tájékoztatnia kellett volna őt arról, hogy a pert nem az ellen indította meg, akivel szemben az igény érvényesíthető, e kötelezettségének azonban nem tett eleget, így igényét menthető okból nem tudta időben érvényesíteni. Erre figyelemmel az elévülési idő mindaddig nyugodott, amíg nem nyert tisztázást a perben az alperes személye, ehhez mérten pedig a II. r. alperessel szembeni igényérvényesítés határidőn belülnek tekintendő. Miután az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontot foglalt el, így a kár összegezéséről és a bizonyítási eljárást nem folytatott le, amelyre figyelemmel szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése és a lefolytatandó bizonyítás eredményeként új határozat meghozatala.

A II. r. alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **alaptalan.**

A II. r. alperes érdemi védekezésében, illetve fellebbezési ellenkérelmében egyaránt arra hivatkozott, hogy a felperes követelése elévült. Az elévülés jogkövetkezménye a Ptk. 325. § (1) bekezdése szerint, hogy az elévült követelés bírósági úton nem érvényesíthető, ezért elévülési kifogás esetén a bíróságnak elsőként abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy a felperes követelése elévült-e, s csak az esetben vizsgálhatja a kereseti kérelmet érdemben, ha arra a következtetésre jut,

hogyan az elévülés nem következett be (BH. 2066/220., BDT. 2008/1837.). Az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik, azaz, amikor megnyílik a bíróság előtti igényérvényesítés lehetősége (Ptk. 326. § (1) bekezdés). A szerződésen kívül okozott kárért nyújtandó kártérítés a károkozás bekövetkezésekor nyomban esedékes (Ptk. 360. § (1) bekezdés), ennek megfelelően a kártérítési igény elévülése a károsodás bekövetkezésekor kezdődik. A felperest általa sem vitatottan azzal érte kár, hogy egyes ingóságait a II. r. alperes az általa 2005. június 5. napján fogatosított végrehajtási cselekmények során közterületre szállította. Károsodása ekkor következett be, így - amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította, ettől az időponttól nyílt meg kártérítési igénye. A Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján a fenti időponttól kezdődően 5 év állt a felperes rendelkezésére ahhoz, hogy kártérítési igényét bírósági úton érvényesítse, azaz kereseti kérelmét 2010. június 5. napjáig kellett volna előterjesztenie. Kétségtelen, hogy a felperes az I. r. alperessel szemben a fent írt határidőn belül előterjesztett kártérítés iránti követelést, azt azonban az elsőfokú bíróság részítéletével elutasította, lényegében arra hivatkozással, hogy a felperes igényét nem a megfelelő alperessel szemben érvényesítette. A peradatok alapján az is megállapítható, hogy a II. r. alperessel szembeni kereset előterjesztésére csak 2011. január 5. napján került sor, azaz a nyitva álló elévülési határidőn túl. E késedelem kimentése kapcsán a felperes azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a tájékoztatási kötelezettségét, nem közölte ugyanis, hogy nem a megfelelő alperest perli. Erre figyelemmel mindaddig, amíg az alperes személyének megállapítására nem került sor, az elévülési idő nyugodott, így ehhez képest a II. r. alperessel szembeni igényérvényesítésre a fentiek szerint meghosszabbodott elévülési időn belül került sor. A felperes fenti álláspontja azonban téves. A Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint, amennyiben a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra. Lényeges, hogy a jogalkotó csupán a menthető ok bizonyítása esetén teszi lehetővé az elévülési idő lejártát követő igényérvényesítést, a jog ismeretének hiánya azonban menthető oknak nem tekinthető. Nem teszi menthetővé a felperes mulasztását az elsőfokú bíróság tájékoztatási kötelezettségének megsértésére történő hivatkozása sem. A Pp. 7. § (2) bekezdése értelmében ugyanis a bíróság a jogi képviselő nélkül eljáró felet kizárólag a perbeli eljárási jogairól és kötelezettségeiről köteles tájékoztatni. A perbe vitt anyagi jogokra vonatkozóan a bíróságot tájékoztatás nem terheli, épp ellenkezőleg, az anyagi jogokat érintő kioktatás megkérdőjelezheti az eljáró bíró pártatlanságát, sérti a tisztességes eljárás és az ügyfélegyenlőség Pp. 2. § (1) bekezdésében rögzített követelményét, s ennek folytán jogszerűtlen. E tekintetben a felperes fellebbezésében hivatkozott BH1995. 323 számú eseti döntés jelen ügyben nem tekinthető iránymutatónak. Az ugyanis a Pp-nek az 1995. augusztus 29. napjáig hatályos 146. § (3) bekezdésére épült, amely a bíróság általános - anyagi jogokra is

kiterjedő - tájékoztatási kötelezettségét fogalmazta meg. A hivatalbóliság elvének VI. és VIII. Pp. novellával (1995. évi LX. törvény és 1999. évi CX. törvény) történő háttérbe szorulásával és a felek rendelkezési jogának kiteljesedésével azonban ez az általános tájékoztatási kötelezettség megszűnt és az csak a perbeli jogok és kötelezettségek tekintetében maradt fenn. Az viszont, hogy a perbe vitt anyagi jogi igény kivel szemben érvényesíthető, anyagi jogi kérdés, így a bíróság e vonatkozásban tájékoztatást nem adhat a feleknek.

Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság nem sértette meg az eljárási szabályokat azzal, hogy nem hívta fel a felperes figyelmét a keresetváltogatás szükségességére. A felperes ugyanakkor nem volt elzárva attól, hogy mind a végrehajtási cselekményt foganatosító végrehajtó, mind az általa jogutódjának tekintett személy ellen pert indítsa, majd keresetét módosítva azt utóbb csak a kárért felelősségre vonható alperessel szemben tartsa fenn. Ellenkező esetben ugyanis azt kockáztatta, hogy követelése elévül, hiszen maga is tisztában volt azzal, miszerint a végrehajtási cselekmény foganatosításától számított 5 év elteltéig már csupán egy hónap volt hátra keresetlevele előterjesztésekor.

A felperes állította, azt azonban a peradatok nem igazolták, hogy keresetlevelét a bíróság hivatalos ügyfélfogadási napján mondta jegyzőkönyvbe. Ellenkezőleg, a periratokból megállapíthatóan a keresetlevelet személyesen a felperes készítette, s azt postai úton juttatta el a bírósághoz, így alaptalan az az érvelése, hogy a bíróságtól kapott téves tájékoztatás következtében jelölte meg helytelenül eredetileg az alperes személyét. Mindezt értékelve az elévülés nyugvására a felperes megalapozottan nem hivatkozhat, következésképp a követelés elévülése 2010. június 5. napján bekövetkezett.

A fentiekben túlmenően a perben nem merült fel olyan tény, avagy körülmény - arra egyebekben a felperes maga sem hivatkozott -, amely az elévülés megszakadását eredményezte volna. Tény, hogy a felperes követelését a rendelkezésre álló elévülési időn belül nem a megfelelő alperessel szemben terjesztette elő, az olyan igényérvényesítés pedig, amelyet a fél a valódi kötelezett helyett - téves feltevésből kiindulva - mással szemben terjeszt elő, a valódi kötelezettel szemben támasztott követelésének elévülését nem szakítja meg (BDT. 2009/2041/I.). A már kifejtettekből is következően a bíróságnak nem kötelessége vizsgálni, hogy a fél helyesen jelölte-e meg a jogviszony alanyait, így a felperes a téves igényérvényesítés következményeit maga köteles viselni.

A peradatok alapján kétségtelenül megállapítható, hogy a II. r. alperessel szembeni kereseti kérelem előterjesztésének időpontjában a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti öt év eltelt, ezért az elévült követelés bírósági úton való érvényesíthetőségének

hiányában az elsőfokú bíróság a felperes keresetének elutasításáról helytállóan döntött. Erre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A II. r. alperesnek a másodfokú eljárásban igazolható perköltsége nem merült fel, ezért az ítéletábra e vonatkozásban a döntéshozatalt mellőzte.

A felperes teljes személyes költségmentességben részesült, ezért fellebbezése sikertelenségére figyelemmel a fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 78. § (1) bekezdés és a 6/1986. (VI. 26.) 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Szeged, 2012. április 17.

Dr. Szeghő Katalin sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.	Zanóczné dr. Ocskó Erzsébet sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró